

UDK 330.101.54

DOI br. 10.7251/SVR1409273P

COBISS. SI-ID 4565784

PRIKAZ STUDIJE

„MEĐUNARODNI EKONOMSKI ODNOSI“

Autori: **Prof. dr Jugoslav Jovičić i mr Suzana Mirošavić**

Izdavač: **Nezavisni univerzitet Banja Luka, 2014.**

Štampa: **Grafid Banja Luka**

Независни универзитет Бања Лука издао је током 2014. године вриједну књигу – уџбеник „Међународни економски односи.

Сложеност предмета проучавања међународних економских односа чини њихово приказивање у уџбенику захтијевним послом. Предмет проучавања, који је вишеслојан и обухвата учеснике различитих нивоа институционализације, па тиме и слободе дјеловања, мора се одражити и на методолошки приступ, који свакако мора бити сложен и ослоњен на упоредне анализе.

Техничка анализа ту је тек полазиште, тек основно средство за прикупљање основних нумеричких података, који се не могу протумачити тако да пружи реалну слику о стању проучаваних

међународних односа, уколико се са техничке не пређе на фундаменталну анализу, дакле ону врсту посматрања и анализирања појава која укључује множину варијабли из различитих миљеа.

Слиједећи овај сложени и комбиновани методолошки приступ, који сам по себи захтијева особено управљање, треба на крају доћи до јасно уобличених методолошких цјелина и синтетизовати их у једин-ствену цјелину, при томе на нивоу уџбеника, на нивоу оних који се тек упуштају у информисање и схватање о свој испреплетености међународних економских односа.

Уџбеник професорâ Југослава Јовичића и Сузане Миросавић, „*Међународни економски односи*“ успијева да одговори на све ове изазове. Сама тема, по својој природи, захтијева мултидисциплинарност и у изучавању, и у презентовању материје.

Већ први поглед на распоред излагане материје свједочи о добром курсу: аутори се оправдано опредјељују за историјски метод да би читаоца довели до суштине садашњег стања у међународној економији. Историјски приступ омогућује и историјски упоредни метод, који чини суштину садржаја првог дијела књиге „*Теорија и генеза развоја међународних економских односа*“.

Тиме је ауторски пар учинио значајан теоријски искорак, правећи отклон од пуког дескриптивног излагања материје. До правог теоријског осмишљавања, било којег проблемског круга, не може се доћи пуком дескрипцијом, него ваља погледати и дубља значења тренутних појава.

Међународни економски односи одувijek су били зависни од политичких и свих других дешавања од утицаја на глобалне односе. Све до новијег доба нису их штитиле никакве институције. Тако се и могло догодити да током економске историје показују велику промјенљивост, у неколико наврата развијајући се до општеприхваћеног амбијента пословања и рада на свеукупном нивоу познатог свијета, па до исто толико пута пада на појединачне и посебне односе између затворених привредних и политичких творевина.

Данас, послије узлета глобализма опет проживљавамо силазну путању развоја ове врсте економских односа. Први сигнал силазне путање којег је требало расвјетлити била је пацифичка криза деведесетих година прошлог вијека, која је јасно показала да су економски токови поново постали глобални, али да не постоје институције које би могле да их прате и заштите.

Одговор на тај проблем још увијек није теоријски уобличен, а тиме ни утемељен што је отежавало дефинисање неких питања из ове области. Отуда ваља сматрати за одважан потез аутора да се позабаве и теоријским утемељењем међународних економских односа.

Аутори су, поред историјске упоредне анализе, посветили дужну пажњу и објашњењу категорија, из њих затим развијајући

кључне појмове свог теоријског апаратуса. То свакако само доприноси теоријској димензији овог уџбеника.

Третирање тржишта као основне и полазне категорије за сваку је похвалу, јер је оно једина константа која повезује предмет проучавања ове књиге, и развојно, и у садашњости. Докле оно стоји, са својим институцијама и процесима, има смисла и говорити о економским међународним односима; без њега, ови се односи враћају у друге сфере. Оно, као кровна категорија остаје и једино обједињујућа, која дозвољава да се сва сложеност и разнородност ове материје на крају ипак трансформише и покаже као економска.

Однос тржишта и демократије, којим се овај уџбеник бави у једном од поглавља, говори управо о важности сагледавања и те врсте односа – економских с једне стране, и оних у ширем друштвеном окружењу, с друге. Аутори су, очигледно, закључили да без разјашњења основних појмова и њихових веза, нема могућности да се схвати ни цјелина о којој су намјерили да говоре.

Поставивши основне категоријске и појмовне постулате, аутори су се упустили у објашњавање суштине. Значајан дио књиге посвећен је трговини и њеној либерализацији.

Аутори тиме још једном потцртавају да је окружење у коме настају и развијају се међународни економски односи, слабо институционализовано. Слиједећи овакво стање ствари, аутори логички настављају дефиницијама спољне трговине и њених политика и значаја, закључујући овај дио књиге њеним инструментима, начинима спровођења и примјене.

Описавши све процесе на међународном тржишту, укључујући и оне који се односе на финансијске токове, аутори су на крају књиге образложили и значај, начин функционисања и положај установа које дјелују на пољу међународних економских односа.

Овај тренутак у њиховом развоју је, јасно је из текста, посебан, јер разрјешење глобалне економске кризе може водити само у два правца – или ка даљој институционализацији на глобалном нивоу, или ако она изостане, деасамблирању на мање економске јединице.

Проф. др Раденка Гргић
Доц. др Милко Штимац
Универзитет Бања Лука